

Graag reageren wij als oudervertegenwoordiger op de voorgenomen beslissing om de kinderopvangtoeslag in 2026 niet te indexeren. De impact van deze beslissingen is groter en breder dan wordt ingeschat. Wij brengen de simpele consequenties in kaart.

Ouders ervaren de kinderopvang als duur¹ ondanks de kinderopvangtoeslag. Dat is niet gek. Uit onderzoek van CBS² blijkt dat in 2023 bijna driekwart van de ouders voor minimaal één kind een hoger uurtarief betaalt dan de maximum uurprijs. Ouders betalen gemiddeld 520 euro per maand aan kosten boven het maximum uurtarief. Dit raakt vooral de ouders met een laag en midden inkomen en raakt hen direct in hun bestaanszekerheid. Ze nemen dit tevens mee in hun beslissing om mogelijk meer te gaan werken. Het resulteert echter vaker in minder werken omdat het simpelweg voordeliger uitkomt. Dit betreft vaker de vrouw dan de man. Terwijl zij juist in die beroepen werken waar nu een groot tekort aan is, in de zorg, onderwijs en ook in de kinderopvang zelf. Het is ook juist deze doelgroep die het meeste arbeidspotentieel biedt.

Ook op het gebied van emancipatie zien we tegenovergesteld beleid en heeft dit direct impact op kinderen. Het is vaak de vrouw die ervoor kiest om minder te gaan werken. Bij een mogelijke echtscheiding, 35% van de huwelijken strandt, maakt de vrouw vaak een armoedeval. Terwijl ook juist zij na de scheiding het grootste deel van de tijd voor de kinderen zorgt. De armoedeval geldt dus ook voor de kinderen met alle gevolgen van dien.

Bovenstaande laat al zien dat een vrij simpele beslissing om de toeslag niet te indexeren een grote impact heeft. Het heeft direct invloed op de bestaanszekerheid van gezinnen, op de beslissingen die ouders maken, emancipatie, op de kinderen en op onze Nederlandse arbeidsmarkt en economie. Het toont echter ook het jobbeleid van de politiek in de kinderopvang. Afgelopen jaar is er door de Tweede Kamer een motie aangenomen om dit verschil met succes te verkleinen. Het verschil is echter ontstaan door eerdere bezuinigingen tussen 2010-2012. Sindsdien loopt het maximum uurtarief en de gevraagde uurprijs in de kinderopvang al scheef en de rekening wordt neergelegd bij ouders.

Graag vragen we speciale aandacht voor de gastouderopvang, een vorm van opvang die vooral gebruikt wordt door ouders die flexibiliteit nodig hebben, zoals politieagenten, brandweerlieden en zorgverleners. Gastouderopvang biedt hen de mogelijkheid om vroeg te starten of juist laat te eindigen. In het kader van de verbetermaatregelen wordt de uurprijs met 0,21 cent verhoogd. Echter is hij in 2023 met 15 cent is verlaagd om meer inspecties mogelijk te maken. In 2024 met 0,02 cent verder verlaagd in het kader van het verbetertraject en in 2025 met 0,04 cent nog verder verlaagd in het kader van diverse maatregelen waaronder de plannen in de BES. De 0,21 cent is zo een sigaar uit eigen doos. Terwijl er wel fikse verbetermaatregelen op de rol staan. Deze indexatiestop zal zorgdragen voor een verdere uitholling van het uurtarief en daarmee is onze vrees dat er nog meer gastouders zullen stoppen waardoor het flexibele aanbod voor ouders verder afneemt. Dit komt de arbeidsparticipatie van met name moeders niet ten goede.

Naast de genoemde gevolgen willen we als laatste en belangrijkste de impact op kinderen aanhalen. Met het voorgenomen besluit zullen ouders, zoals reeds genoemd, hun werk en zorg anders inrichten. De keuze om minder te gaan werken is een simpele rekensom van wat het kost en wat het oplevert. De kosten boven het maximum uurtarief raken vooral de ouders met lage en middeninkomens omdat het volledig voor eigen rekening komt. Het zijn echter vooral de kinderen, juist in de lage inkomensgroepen die het meeste baat hebben bij kinderopvang op het gebied van

¹ <https://www.voorwerkendeouders.nl/investeer-in-de-kinderopvang/>

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/30/ouders-betaalden-gemiddeld-3-210-euro-aan-kinderopvang-in-2023>

taal, motorische en sociale ontwikkeling. Als zij minder naar de opvang gaan, heeft dit direct invloed op hun kansen in het onderwijs. Dus waar het onderwijs hard werkt aan het verkleinen van de kansengelijkheid, werkt deze beslissing de kansengelijkheid juist in de hand en zijn het deze kinderen die met 0 - 1 starten op de basisschool. Op de lange termijn kost het daarmee meer geld dan deze bezuiniging nu oplevert.

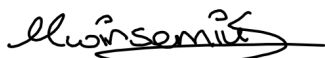
We zijn blij dat het nieuwe kabinet doorgaat met de voorgestelde plannen. Het toont dat het nieuwe kabinet wil investeren in een cruciale sector waar professionals werken, kinderen zich mogen ontwikkelen en ouders op hun beurt bij kunnen dragen aan hun eigen ontwikkeling en de bestaanszekerheid van hun gezin. Echter staat deze beslissing haaks op de wens om een stabiele sector te creëren en laat ouders achter in verwarring. Wil het kabinet nu investeren in deze belangrijke sector of juist niet? Het biedt ouders geen vertrouwen in de toekomst van de kinderopvang.

Wij pleiten ervoor om het nieuwe financieringsstelsel zorgvuldig in te voeren. Hiervoor zijn een aantal stappen noodzakelijk:

1. Stapsgewijs de huidige toeslag verhogen en de vaste voet verbreden zodat vraag en aanbod samen op kunnen lopen.
2. Wetgeving voor het nieuwe financieringsstelsel
3. Het bouwen van het stelsel
4. Het aanpakken van het personeelstekort

Deze stappen/trajecten moeten ons inziens gelijktijdig ingezet worden. Er zit geen volgorde in. Echter zit in de eerste stap ook mogelijk de oplossing voor de geplande bezuiniging: gebruik de gelden die gereserveerd zijn in het ingroeipad om de indexatie volgens wetgeving door te voeren. Het zijn drie knoppen om aan te draaien; uurprijs, hoogte toeslag (inkomenstabel) en de vaste voet. De maximum uurprijs heeft echter de grootste impact op de eigen bijdrage van ouders en daarmee de betaalbaarheid en toegankelijkheid van de kinderopvang voor kinderen en hun ouders.

Met vriendelijke groet,

Marjet Winsemius

Directeur Stichting Voor Werkende Ouders